

WSTĘP

W dziesiątym numerze czasopisma „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja Muzyczna” publikujemy dwanaście artykułów. Trzon zeszytu tworzą teksty, które omawiają zagadnienia dotychczas nieopracowane w piśmiennictwie muzykologicznym. Pierwszych sześć artykułów dotyczy analiz stylo-krytycznych utworów muzycznych. Kolejne trzy teksty oparte są głównie na badaniach źródeł prasowych i są poświęcone historii recepcji muzyki. Rozważania o charakterze naukowym zamyka artykuł stojący na pograniczu psychologii muzyki i pedagogiki muzycznej. W części ostatniej prezentujemy dwa teksty o charakterze popularnonaukowym dotyczące twórców działających w XX i XXI wieku.

Zeszyt otwiera artykuł **Katarzyny Babulewicz** pt. *Kadencje Wandy Landowskiej do „Koncertu fortepianowego d-moll” KV 466 W.A. Mozarta w perspektywie porównawczej*. We wstępie Autorka omawia literaturę przedmiotu, wskazując na jej ubogość. Dalej przeprowadza analizę porównawczą kadencji kompozycji W. Landowskiej z szeregiem innych, powstałych do tego koncertu, autorstwa począwszy od Ludwiga van Beethovena, przez kadencje Clary Schumann, Johannes Brahmsa, Charlesa Valentina Alkana, Ferruccio Busoniego, do Bedřicha Smetany włącznie. W drobiazgowej analizie muzycznej Autorka wykazuje dużą erudycję muzykologiczną Landowskiej, jako kompozytorki. Przedstawiona w artykule problematyka badawcza dotychczas nie była poruszana w literaturze przedmiotu.

Dwa artykuły napisane przez **Marylę Renat** dotyczą natomiast muzyki skrzypcowej. Pierwszy z nich, pt. *Sonata d-moll op. 9 Karola Szymanowskiego – geneza – technika kompozytorska – recepcja opinie*, przedstawia syntezę znanych już informacji na temat tego dzieła oraz jego dokładną analizę formalną i stylo-krytyczną. Drugi, zatytułowany *Elementy rodzimego folkloru w polskich sonatach skrzypcowych XX wieku*, prezentuje mało znane lub zapomniane dzieła polskiej współczesnej muzyki skrzypcowej. Autorka dotarła również do takich kompozycji, które nie zostały dotychczas opublikowane i pozostają w rękopisach. Zatem ze względu na walory poznawcze treści niniejszego artykułu zasługuje on na szczególną uwagę.

Monika Karwaszewska w pracy *Czwarta „Symfonia” Henryka Mikołaja Góreckiego jako przejaw „muzyki w muzyce”* omawia ostatnie dzieło H.M. Góreckiego, powstałe stosunkowo niedawno, bo 2006 roku. Celem artykułu jest

przedstawienie utworu w perspektywie intertekstualnej, jako przejawu muzyki inkluzywnej w twórczości śląskiego kompozytora.

Tematykę dotyczącą współczesnej muzyki rosyjskiej porusza **Magdalena Stochniol** w artykule pt. *Szukając tożsamości na styku kultur. „Pasja wg św. Jana” Sofii Gubajduliny*. Autorka koncentruje się na przedstawieniu elementów kultury Wschodu i Zachodu obecnych w największym dziele rosyjskiej kompozytorki.

Kolejny artykuł, autorstwa **Rastislava Adamko**, publikujemy w dwóch wersjach językowych – w oryginalnej słowackiej, pt. *Hudobný jazyk v sakrálnych dielach 21. storočia na Slovensku*, oraz w tłumaczeniu na język polski – *Język muzyczny w słowackich kompozycjach sakralnych XXI wieku*. Praca przede wszystkim przedstawia współczesne słowackie kompozycje sakralne, które powstały z inicjatywy pracowników Katedry Muzyki na Wydziale Pedagogiki Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku, w ramach grantu Ministerstwa Edukacji Słowacji (KEGA) *Musica nova spiritualis*, zrealizowanego pod kierownictwem dr **Zuzany Zahradníkovéj**.

W dalszej części zeszytu prezentujemy trzy artykuły poświęcone recepcji muzyki. Pierwszy z nich, napisany przez **Magdalenę Dziadek** pt. *Muzyka Chopina w międzywojennym Wiedniu*, oparty jest na analizie austriackich źródeł prasowych dwudziestolecia międzywojennego. Stanowi ważny przyczynek do chopinologii.

Następnie, w pracy pt. *Wykonania muzyki Władysława Żeleńskiego w Wiedniu*, **Michał Jaczyński** kontynuuje swoje dociekania naukowe, których wyniki – dotyczące życia i twórczości polskiego kompozytora – publikowaliśmy po raz pierwszy w poprzednim numerze naszego czasopisma (2014, nr 9, s. 63–77). Tym razem Autor skupia się na recepcji muzyki W. Żeleńskiego w Wiedniu, wykorzystując m.in. ówczesne artykuły, które ukazały się w austriackiej prasie.

Drugi blok tematyczny zamyka artykuł **Marcina Tadeusza Łukaszewskiego** pt. *Wojciech Łukaszewski jako krytyk muzyczny*. Praca przedstawia działalność publicystyczną polskiego kompozytora, pedagoga, krytyka i animatora muzycznego żyjącego w latach 1936–1978. Znajdziemy w niej również szczegółowe omówienie stanu badań nad życiem i twórczością W. Łukaszewskiego.

Rozważania o charakterze naukowym kończy praca autorstwa **Anny Pękali** i **Aleksandra Semenowa** pt. *Diagnoza poziomu zdolności muzycznych uczniów edukacji wczesnoszkolnej w Polsce i na Ukrainie na podstawie badań własnych*. Jest to rodzaj komunikatu z przeprowadzonych badań. W celu postawienia diagnozy Autorzy posłużyli się testem Edwina E. Gordona *Średnia miara słuchu muzycznego*.

Na końcu niniejszego numeru prezentujemy dwa artykuły o charakterze popularnonaukowym. Pierwszy z nich, napisany przez **Annę Stachurę-Bogusławską**, przedstawia – na podstawie znanych publikacji – współpracę dwóch wielkich twórców: Igora Strawieńskiego – kompozytora i Wacława Niżyńskiego – choreografa.

Autorką drugiej pracy jest **Olena Kolisnyk**. Jej tekst, pt. *Twórczość Eugeniusza Stankowicza – inspiracje doby globalizmu*, omawia w zarysie meandry współczesnej muzyki ukraińskiej i charakteryzuje warsztat kompozytorski, język muzyczny oraz związki utworów E. Stankowicza z dziełami innych twórców.

Wszystkie artykuły posiadają abstrakty w języku polskim i angielskim, a w przypadku Autorów reprezentujących instytucje słowackie i ukraińskie streszczenia zamieszczono również w ich językach ojczystych.

Marta Popowska